

Az Európai Unió pénzügyei

Dr. Halm Tamás

2014. május 8.

Források: dr. Ferkelt Balázs (Budapesti Gazdasági Főiskola)
és dr. Hetényi Géza (Külügyminisztérium) prezentációi

- Az 1970-es, 1980-as évek fejleményei miatt bevezették a középtávú tervezést (is)
 - olajársokkok, recesszió, a bővítésekből adódó többletkiadások, költségvetési hiány (1984, 1985)
- Az első pénzügyi kerettervet 1988–1992-re fogadták el
- A pénzügyi keretterv több évre előre kijelöli a kiadások felső határát – nagy előny: egyszer kell vitatkozni...

- Mitől tér el a tagállamokétól?
 - Teljesítendő feladatok terjedelme
- A közös költségvetés alapelvei:
 - Egységesség
 - Éves jelleg
 - Átfogó
 - Szolidaritás
 - Szubszidiaritás
 - Deficit kizárása
 - Méltányos visszatérítés (juste retour)

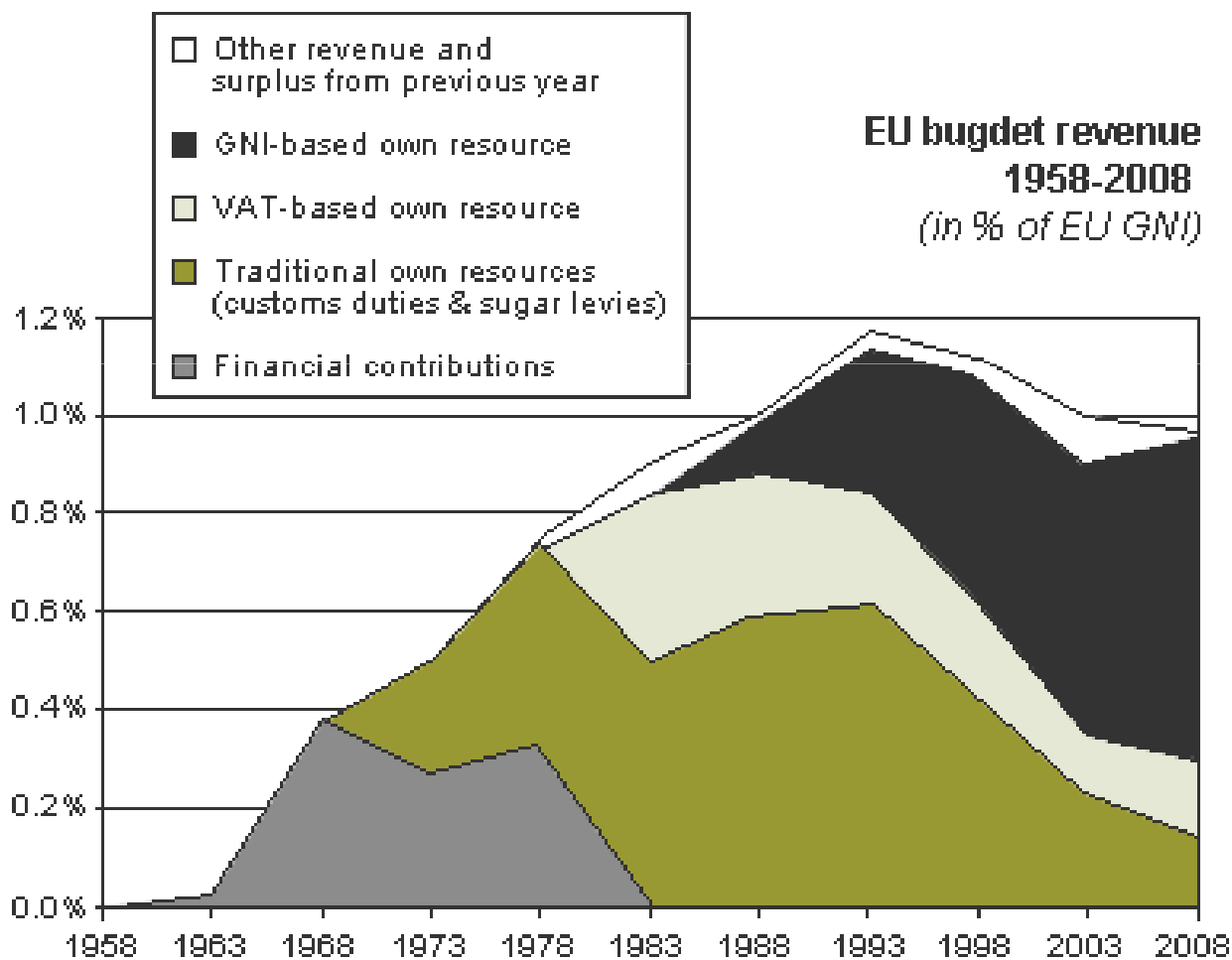
- Nettó befizető országok:
 - Németország
 - Franciaország
 - Egyesült Királyság („brit rabatt” kérdése)
 - Hollandia
 - Svédország
 - Ausztria
- Érvek a nettó befizetés vállalása mellett:
 - Szolidaritás
 - Elmaradottabb országok, régiók fejlesztése ⇒ felzárkózás ⇒ kereslet növekedése
 - A fejlesztési források egy része a nettó befizető ország vállalataihoz kerül vissza

1. Hagyományos saját források – kb.15%
 - Vámok, cukorilletékek
 2. Áfaalapú saját forrás – kb. 15%
 - A tagállamok az ÁFA-bevételeik kb. 0,25%-át átutalják a közös költségvetésbe (egyes nettó befizetők ennél kevesebbet)
 3. Nemzeti jövedelem alapján számított befizetések – kb. 70%
 - A tagállamok a bruttó nemzeti jövedelmük (GNI) arányában fizetik
 - Elméleti szempontból a legigazságosabb bevételi forrás
 - Egyenlegező forrás: annyit kell befizetni, hogy ne legyen deficit a költségvetés
- + Egyéb bevételek, pl. bírságok, az uniós alkalmazottak által fizetett járulékok
- Visszatérítések: UK (rabatt), DE, NL, SE, AT (áfa), NL, SE (GNI)

A bevételek összetételének alakulása

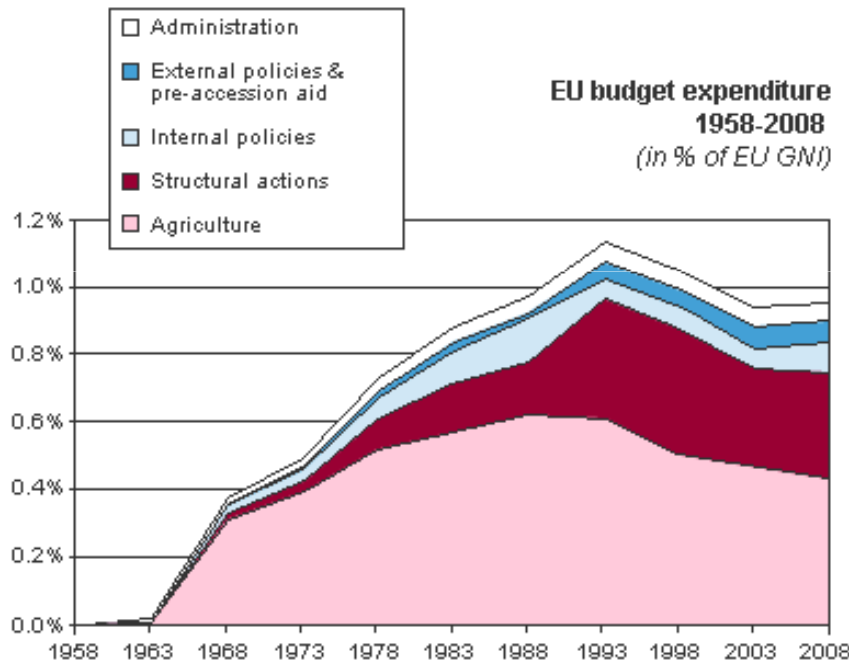

A két Delors-csomag (1988–1992; 1993–1999)

- A GNI-alapú forrás bevezetése → stabil, kiszámítható bevételek
- Lehetővé tette a közös politikák fejlődését
- 1988: a regionális politika reformja: az akkori új tagállamok régiói számára nagyvonalú támogatások
- 1992: a közös agrárpolitika reformja
- a közös célok finanszírozási igénye határozta meg a kiadási szintet

A főszereplők: a mezőgazdaság és a felzárkóztatás

KAP: a legnagyobb kiadási tétel

- Közvetlen kifizetések a termelőknek
- Vidékfejlesztés: nemzeti allokáció

Regionális (kohéziós) politika

- Eredeti célkitűzés: a regionális fejlettségbeli különbségek csökkentése
- Mára az összes uniós régiót lefedi!

- Ellentmondás:
 - a küszöbön álló keleti bővülés finanszírozási igénye (kohéziós politika, KAP)
 - a nettó befizetők csökkentenék a kiadásokat
- A költségvetési főösszeg befagyasztása (reálértéken)
- Bevezetik a felső határt (capping) a kohéziós politikában: a tagállami GDP 4%-a → alacsonyabb támogatási szint, mint a déli bővítésnél!
- Új tagállamok: a közös agrárpolitikában és a kohéziós politikában csak fokozatosan érték el a régi tagok támogatási szintjét

- Markáns érdekcsoportok a tárgyalások során:
 - Nettó befizetők: UK, FR, DE, SE, NL, AT;
céljuk a kiadási szintet a GNI 1%-ára csökkenteni
 - A kohézió barátai: HU, SK, PL, CZ, MT, CY, EE, LT, LV, SI, ES, PT, EL;
céljuk az erős (jól finanszírozott) kohéziós politika megőrzése
 - Visegrádi országok (V4)
- A tárgyalások eredménye:
 - A kiadások szinten tartása
 - Differenciált GDP-arányos felső határ a kohéziós politikában (LV: 3,9%, HU: 3,52%)

A 2014–2020-as többéves keret tárgyalásai

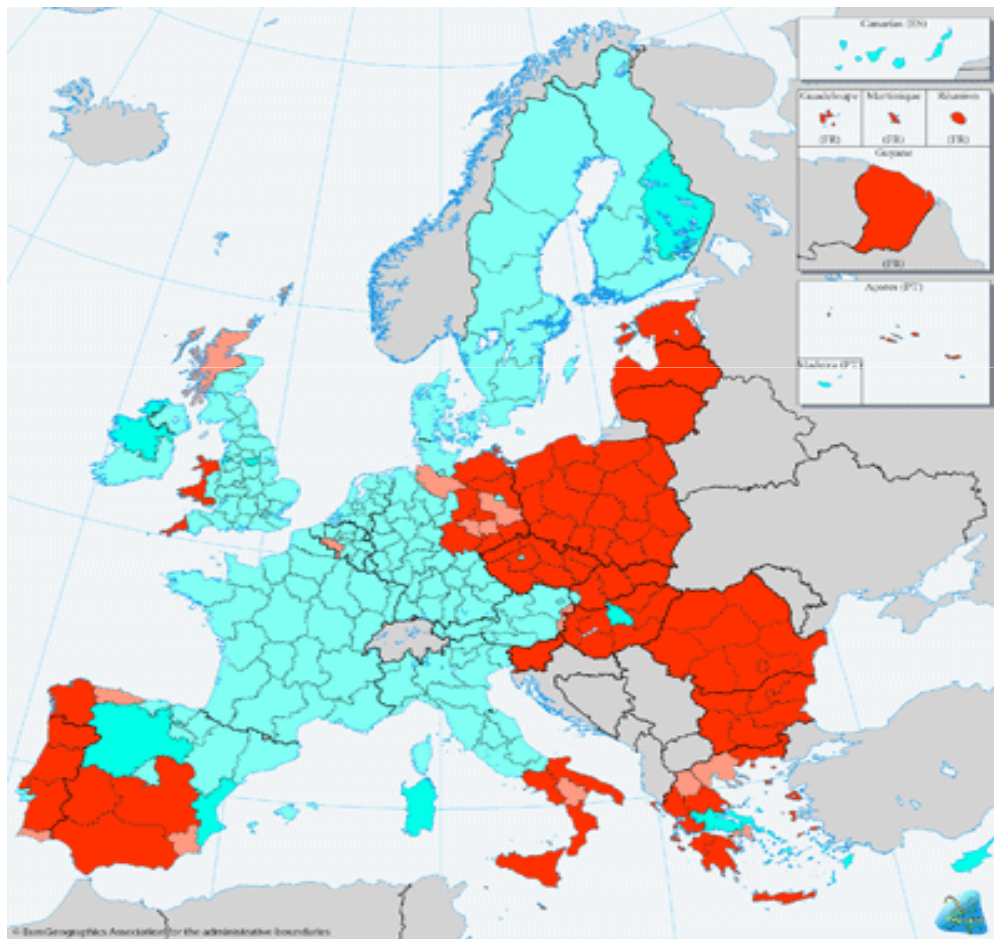
A kiadások fejezetek közötti megoszlása (milliárd euró, 2011-es áron)	2007-2013	2014-2020 (Bizottság)
1.a Versenyképesség	91	155,8
1.b Kohéziós politika	354,8	338,9
2. KAP	431	386,5
Ebből: közvetlen kifizetések	337	283
3. Bel- és igazságügyi kiadások	12,5	18,8
4. Külkapcsolatok	57	70
5. Igazgatás	57	63,2
Összesen	1003,3	1033,2
MFF-en kívüli tételek	37	58,2

- 1990-től csatlakozásra felkészítő alapok (PHARE, ISPA, SAPARD)
- 2004–2006:
 - Kb. 3,6 milliárd € támogatás
 - Kb. 2,2 milliárd € befizetés → nettó egyenleg: kb. 1,4 milliárd €
 - Támogatások fokozatos bevezetése időszak a KAP-ban és a kohéziós politikában
- 2007–2013:
 - Kb. 33 milliárd € uniós támogatás
 - Kb. 8 milliárd € befizetés → nettó egyenleg: kb. 25 milliárd €
 - Évente kb. a GDP 3%-át kitevő nettó transzfer érkezik hazánkba
 - Az egy főre jutó nettó egyenleg alapján harmadikok vagyunk a tagállami rangsorban (EL és EE után)

Magyarország és a közös költségvetés

A legnagyobb nettó kedvezményezettek között vagyunk, ennek okai:

Kiterjedt mezőgazdasági szektor → jelentős támogatás a KAP-on keresztül

Kohéziós politika: 7 NUTS
2-es régiókból 6-nak a fejlettségi szintje nem éri el az uniós átlag 75%-át → konvergencia célkitűzés (Közép-Magyarország: phasing-in)

A megállapodás legfőbb elemei – kiadások

- A főösszeg 960 milliárd euró, ez kb. 3%-os reálcsökkenés
- Létrejött az új infrastrukturális alap (CEF), három ága: közlekedés, energia, távközlés; transzfer a Kohéziós Alapból
- KAP: igazságosabb elosztás a közvetlen kifizetéseknél, vidékfejlesztési borítékból egyéni kompenzációk
- Kohézió: új, átmeneti kategória létrejött, capping: 2,35% (baltiak+HU: 2,59%)
- Szigorú feltételek (deficit és makrogazdasági egyensúlyhiány esetén fölfüggeszthetik a folyósítást)
- Új alap a fiatalok munkanélküliségének kezelésére:
Youth Employment Initiative

- A Bizottság javaslata hátrányos (kb. 30%-os forrásvesztés a kohéziós politikában, okai: capping, rossz GDP-prognózis)
- Elértük, hogy magasabb capping-et kapjunk + egyedi (1,56 milliárd eurós) kompenzációt + további források a munkanélküliség miatt
- A bizottsági javaslat alapján 18,3 milliárd euró kohéziós forrást kaptunk volna, ezt 20,56 milliárd euróra emeltük
- A KAP-ban kb. 11,3 milliárd euróra leszünk jogosultak
- A befizetéseink csökkennek
- A nettó pozíciónk javul: GNI-arányosan a 2. legjobb (BG után) + az egy főre eső nettó pozíciónk is a 2. legjobb (LT után)

A hazánkba érkező források várható mértéke

(Mrd euróban, 2011-es áron)

Magyarország allokációja a 7 éves keretből (kötelezettségvállalások)			
	2007-2013	2014-2020	
		EB javaslat	Megállapodás
1a. alfejezet: „Versenyképesség a növekedésért és foglalkoztatásért”	1,3	1,2	0,9
1b. alfejezet: „Gazdasági, társadalmi és területi kohézió”	25,7	18,3	20,5
2. fejezet: „Fenntartható növekedés: természeti erőforrások”	11,2	11,8	11,3
<i>ebből: közvetlen kifizetés</i>	6,3	8,1	7,8
<i>ebből vidékfejlesztés</i>	3,9	3,5	3,1
3. fejezet: „Biztonság és uniós polgárság”	0,2	0,3	0,3
4. fejezet: „Az EU mint globális szereplő”	0,0	0,0	0,0
5. fejezet: „Igazgatás”	0,0	0,0	0,0
Összesen:	38,3	31,7	32,9

